

POSTANOWIENIE

Dnia 7 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote (przewodniczący)

SSN Jan Górowski

SSN Zbigniew Kwaśniewski (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa W.J.

przeciwko T. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w [...],

S. Z. i T. W.

o ochronę praw autorskich,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 7 grudnia 2017 r.,

zażalenia strony pozwanej - T. Spółki z ograniczoną

odpowiedzialnością w [...]

na wyrok Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 9 czerwca 2017 r.,

1) uchyla zaskarżony wyrok w części obejmującej rozstrzygnięcie o roszczeniu o zapłatę kwoty 10.000 zł i w tej części umarza postępowanie apelacyjne;

2) nie obciąża powoda kosztami postępowania zażaleniowego;

3) przyznaje adw. R. K. z Kancelarii Adwokackiej w [...] od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w [...] kwotę 780 zł (siedemset osiemdziesiąt złotych) wraz z należnym podatkiem od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej powodowi z urzędu w postępowaniu zażaleniowym.

UZASADNIENIE

Powód wytoczył powództwo o ochronę praw autorskich, domagając się nakazania pozwanym złożenia oświadczenia o określonej treści oraz zasądzenia na jego rzecz kwoty 60.000 zł.

Sąd I instancji powództwo oddalił.

Wyrok ten powód zaskarżył apelacją w części oddalającej powództwo o roszczenie niemajątkowe i w zakresie oddalającym powództwo o roszczenie majątkowe o kwotę 50.000 zł, określając w apelacji wartość przedmiotu zaskarżenia kwotą 50.000 zł. W ten sposób wyrok Sądu I instancji oddalający powództwo w części oddalającej roszczenie o zapłatę kwoty 10.000 zł uprawomocnił się.

Sąd Apelacyjny, w następstwie uwzględnienia apelacji o wskazanym wyżej zakresie zaskarżenia, uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w [...] do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Uzasadniając wydany wyrok kasatoryjny Sąd Apelacyjny stwierdził, że wydanie zaskarżonego apelacją wyroku wymagało najpierw ustalenia, czy sporne rysunki są utworem, a następnie rozstrzygnięcia czy taki utwór jest dziełem w pełni samoistnym, nieinspirowanym cudzym utworem, czy też dziełem samoistnym ale inspirowanym, czy też dziełem niesamoistnym w postaci opracowania. W ocenie Sądu odwoławczego, Sąd I instancji nie dokonał merytorycznej oceny żądań pozwu, przyjmując, że rysunki nie są utworem, co skutkowało koniecznością uznania, że doszło do nierozpoznania istoty sprawy, a w konsekwencji orzeczenia na podstawie art. 386 § 4 k.p.c.

Pozwana Spółka zaskarżyła w części wyrok Sądu Apelacyjnego zażaleniem na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c., a mianowicie w części uchylającej wyrok Sądu I instancji w zakresie dotyczącym roszczeń majątkowych ponad kwotę 50.000 zł,

kwestionując zatem uchylenie wyroku Sądu Okręgowego także w części prawomocnie oddalającej powództwo co do żądania zapłaty kwoty 10.000 zł.

Żaląca Spółka wniosła o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi II instancji do rozpoznania, ewentualnie o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i umorzenie w tym zakresie postępowania.

W uzasadnieniu zażalenia podkreślono, że sprawa została już prawomocnie osądzona w zakresie oddalenia roszczenia o zapłatę kwoty 10.000 zł i niezaskarżenia rozstrzygnięcia Sądu I instancji w tej części. Uchylenie więc wyroku także w tej części przez Sąd Apelacyjny skutkuje nieważnością w tym zakresie postępowania apelacyjnego.

Powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego dotyczące zakresu jego kognicji przy rozpoznawaniu zażalenia opartego na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. stwierdzono w zażaleniu, że przedmiotowym zakresem kontroli Sądu Najwyższego, poza przesłankami określonymi w art. 386 § 4 k.p.c., objęte jest także badanie nieważności postępowania przed sądem drugiej instancji.

Strona powodowa w odpowiedzi na zażalenie wniosła o sprostowanie zaskarżonego wyroku przez dodanie w jego sentencji słów „w zaskarżonej części”, a także o odrzucenie zażalenia i przyznanie pełnomocnikowi powoda z urzędu kosztów postępowania zażaleniowego.

Powód wywodzi w odpowiedzi na zażalenie, że sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę także w zakresie poprzednio uchylonego wyroku sądu pierwszej instancji w jego niezaskarżonej części. W ocenie powoda możliwe jest także sprostowanie niedokładności zaskarżonego wyroku przez wskazanie na jego uchylenie „w zaskarżonej części”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W judykaturze ukształtowało się stanowisko, że zakresem przedmiotowym kontroli na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. objęta jest także sytuacja, w której podstawę zażalenia stanowi naruszenie art. 378 § 1 k.p.c. w związku z art. 379 pkt 3 k.p.c., polegające na uchyleniu przez Sąd drugiej instancji niezaskarżonej apelacją części wyroku i przekazanie sprawy również w tym zakresie do

ponownego rozpoznania, ponieważ takie orzeczenie narusza również art. 386 § 4 k.p.c. (postanowienie SN z dnia 30 września 2014 r., I PZ 18/14, niepubl.). W późniejszym orzecznictwie konsekwentnie przyjmuje się, że poza dwoma przesłankami z art. 386 § 4 k.p.c., kontroli wynikającej z art. 394¹ § 1¹ k.p.c. podlega także i to, czy w postępowaniu apelacyjnym nie doszło do nieważności postępowania (postanowienie SN z dnia 14 grudnia 2016 r., sygn. akt II UZ 63/16, niepubl.). I chociaż w omawianym postępowaniu zażaleniowym zakres kontroli Sądu Najwyższego generalnie zawężony jest do oceny prawidłowości występowania którejkolwiek z obu podstaw kasatoryjnych (art. 386 § 4 k.p.c.), to jednak z wyraźnym zastrzeżeniem koncesji dotyczącej także nieważności postępowania (postanowienie SN z dnia 8 grudnia 2016 r., I CZ 98/16, niepubl.). Ograniczenie Sądu Najwyższego w postępowaniu zażaleniowym do oceny prawidłowości zakwalifikowania przez sąd odwoławczy sytuacji procesowej jako odpowiadającej powołanej przez ten sąd którejkolwiek z przesłanek orzeczenia kasatoryjnego nie wyłącza zatem sprawdzenia przez Sąd Najwyższy, czy w rachubę wchodziła ustawowa przesłanka nieważności postępowania (postanowienie SN z dnia 11 października 2016 r., II UZ/36/16, niepubl.).

W niniejszej sprawie jest bezspornym, że Sąd Apelacyjny uchylił zaskarżony wyrok także w części niezaskarżonej apelacją powoda. Uchylenie wyroku Sądu I instancji przez Sąd Apelacyjny nastąpiło bowiem także w części obejmującej rozstrzygnięcie oddalające roszczenie o zapłatę w zakresie wykraczającym ponad kwotę 50.000 zł określonym apelacją powoda. Sąd odwoławczy orzekł więc o uchyleniu wyroku oddalającego powództwo także w części oddalającej dalej idące żądanie pozwu, tj. o zapłatę 10.000 zł, a więc dopuścił się w tym zakresie nieważności postępowania, uwzględniając zakres zaskarżenia apelacją.

Wydanie wyroku kasatoryjnego w tym zakresie stało się więc niedopuszczalne wobec zakazu orzekania w sprawie w zakresie, w którym doszło już do prawomocnego osądzenia.

Wobec powyższego Sąd Najwyższy uwzględnił zażalenie pozwanej Spółki i orzekł jak w sentencji na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c.

Sąd Najwyższy nie obciążył powoda kosztami postępowania zażaleniowego na podstawie art. 102 k.p.c.

O przyznaniu kosztów pełnomocnikowi powoda z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej powodowi z urzędu w postępowaniu zażaleniowym orzeczono na podstawie § 4 ust. 3, § 8 pkt 4, § 14 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 oraz § 15 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. 2016, poz. 1714).

kc

jw, aj